

Sözleşmede olmayan ancak işin yapımına başlanması sırasında uygulama projesinin esasına dayanan bir konuda revizyona gidilmesi sonucu ilave iş gerektiren imalatların götürü bedelin % 10 üzerinde gerçekleşecek olması sonucu, projenin ilk haliyle devam edilmesinin de imkansız olmasının anlaşılması üzerine sözleşmenin feshedilerek işin sonlandırılması gerektiği

Sözleşmede olmayan ancak işin yapımına başlanması sırasında uygulama projesinin esasına dayanan bir konuda revizyona

gidilmesi sonucu ilave iş gerektiren imalatların götürü bedelin % 10 üzerinde gerçekleşecek olması sonucu, projenin ilk haliyle devam edilmesinin de imkansız olmasının anlaşılması üzerine sözleşmenin feshedilerek işin sonlandırılması gerektiği

Örnek kurul kararı (01.06.2005 tarih ve 2005/057 sayılı karar)

Sözleşme dahilinde olmayan ancak işin yapıma başlanması sırasında uygulama projesinin esasına dayanan bir konuda revizyona gidilmesi sonucu ilave iş gerektiren imalatların götürü bedelin % 10 üzerinde gerçekleşecek olması sonucu, projenin ilk haliyle devam edilmesinin de imkansız olmasının anlaşılması üzerine sözleşmenin feshedilerek işin sonlandırılması gerektiğine karar verilmiştir (YFK).

Karardan anlaşılması gereken sözleşme bedeli kadar iş yapılmadan sözleşmenin tasfiye edilmesi sonucuna varılması, temel sisteminde meydana gelen değişiklik nedeniyle mevcut projeye devam etmenin fiilen imkansız olması gerekçesine dayandırılmıştır.

Diğer yandan örneğin götürü bedelin % 10 üzerinde gerçekleşecek olan iş artışlarının yaptırılıp bunu aşan ilave işler için bu maddenin işletilmesi durumu akla gelebilir.

Ancak madde metninden anlaşılması gereken iş artışının hiç yapılmadan iş direkt sözleşme bedeli üzerinden tamamlanarak feshedilmesidir. İdare tarafından yapılan iş artışı veya iş eksilişine yüklenicinin itiraz etme hakkı yoktur. Ancak yasal sınırın üzerinde iş artışı yapılması mümkün olmadığı ve bu durumda sözleşmenin genel hükümlere göre tasfiyesi gerektiği için, yüklenici yasal sınırın aşan iş artışı taleplerini yerine getirmek zorunda değildir.

İş artışlarında yasal sınırdan daha fazla bir artış yapılması durumunda kanuni sınırdan fazla kısmın bedelinin ödenip ödenmeyeceği konusu tartışmalıdır. Sayıştay'a göre yasal sınırın aşan işin bedelinin ödenmesi mümkün değildir. Buna karşılık Yargıtay'a göre yasal sınır aşarak yapılan işlerin bedeli vekâletsiz iş görme hükümlerine göre ödenir

Her ne kadar idarenin mukayeseli maliyet hesabını yaparak ilave iş artışını doğru tespit etme, yüklenicinin ise yasal sınırları aşan bir artışı tespit ettiğinde idareye bu durumu bildirme yükümlülüğü olsa da bazen uygulamada aksi durulumalarla da karşılaşılabilir. Bu sebeple yasal sınırları aşan ilave işler söz konusu olduğunda uygulanması gereken hukuki durumu belirlemek önemlidir. İlgili madde uyarınca

yasal sınırı aşan kısım için yapım işinin dayanağı olan sözleşme ve ekleri çerçevesinde ödeme yapılamayacağı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, Kamu İhale Sözleşme Kanunun 4'üncü maddesine göre böyle bir durumda ek sözleşme düzenlenmeyecektir. Böyle bir durumla karşılaşılması durumunda idare açısından yapılacak bir işlem bulunmamaktadır ancak yüklenici firma açısından mağdur olmuşsa Borçlar Kanununa göre adli mahkemelerde "vekaletsiz iş görme" veya "sebepsiz zenginleşme" davası açabileceği yönünde görüşler de bulunmaktadır.

Vekâletsiz iş görme hâlinde, sözleşme ve kararnamelerin uygulanması mevzuata uygun değildir. Böyle bir konuda mahkeme heyetince gerçekleştirilecek işlem sözleşme dışı işlerin yapıldığı tarihteki rayiç bedelleri saptanarak, bu değere göre hüküm kurulmalıdır.

Dolayısıyla kanuni oranın üzerinde gerçekleşen iş artışlarına ilişkin bedeller ödenirken yükleniciye sadece zorunlu ve faydalı giderlerin ödenmesi, yüklenici kârının ise ödenmemesi gerekir

Yasal sınır aşan iş bedellerinin aynı sözleşme hükümleri çerçevesinde ödenmesi mümkün değildir. Olay hukuki niteliyesi yönünden Borçlar Kanunun başkası hesabına vekâletsiz iş görmeye ilişkin kurallarının uygulanmasını gerektirmektedir. Yüklenici vekâletsiz iş görme kuralları gereği sadece zaruri veya faydalı bulunan masrafları isteyebileceğinden yüklenici kârını talep edememektedir

Yasal iş artışları kullanılsa bile tamamlanmayacak işler için iş artışına gidilmemelidir. Bu tür işlerin sözleşme bedeline yansıyan kısmı (%100) tamamlatılıp kalan kısım için ihaleye çıkılmalıdır. Aksi halde yasal iş artış sınırını aşan kısmın sulhname ile ödenmesi mümkün değildir. Yasal iş artışını aşan işin bedelin alınabilmesi için yüklenici tarafından Yargıtay'da sebepsiz zenginleşme davası açılmalıdır

Eğer taraflar sulh yoluyla sorunlarını çözemezlerse yüklenici sorunu yargıya taşıyabilir. Yargıtay yerleşmiş içtihatlarla söz konusu işleri vekaletsiz iş görme olarak kabul etmiş ve Borçlar Kanununun "vekaletsiz iş görme" ile ilgili hükümlerini kararlarına dayanak yapmıştır.

Temerrüde düşürölmesi için usulünce tebligat yapılması ve makul bir ödeme süresi verilmesi gerekmektedir. Diğer yandan, sözleşme hükümlerine göre ödeme yapılması mümkün olmadığından, işin

yapıldığı tarihteki piyasa fiyatları esas alınarak bedel tespit edilecektir